

L'Alpinist

Autor(en): **Jaeger, Joh.**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Annalas da la Societad Retorumantscha**

Band (Jahr): **3 (1888)**

PDF erstellt am: **17.07.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-176458>

Nutzungsbedingungen

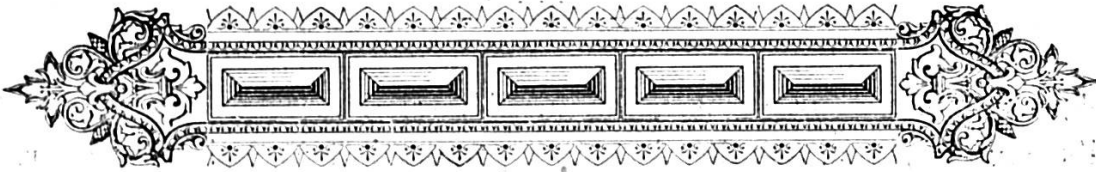
Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

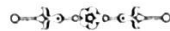
Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

L'Alpinist.

Remarca. La segueinta produenziun contegna ün tentativ per promover ün' *advizinaziun* del Ladin al Sursilvaun e per inizier ün' *unium* dels divers rams del Ladin svesch tranter els e cul Surmeir, e venir usché incunter al maun chi noss meritant Prof. Sigr. J. A. Bühler ans sporsecha sur las muntagnas. La lingua laprò dovreda as basa sün reglas fixas e bein determinedas, las quelas forsa ünza cura compariron in queist organ, opür in auter löh.

Inquant all'ortografia observ cha ho da valeir:

th = tsch; *ch* = tg (sursilvaun); *sh* = sch; *sch* = s-ch (ladin) stg (sursilv.); *ei* = ai (ladin) ei (sursilv.); *ci*, *ce*, vein substituì seguond la fönetica cun *z* (*zited*, *zerimonia*), e resta perquè il *c* tun dür er avant *i* ed *e*: *mancet*, *cilò*.

La doblaziun dels consonants arcugnuosh be:

a) per furmazium etimologica, dunque colliaziun del prefix (ante-silba) cul thep: con-neter = *conmeter*; con-lier = *collier*; in-lüminer = *illüminer*; in-meter = *immeter*; ad-frunter = *affrunter*; ad-sicuranza = *assicuranza*; dis-seno = *disseno*.

b) per indicer la pronunzia slassa del vocal prezedaint la letera *s*: *pass*, *massa*.

In tuots ils auters cas interlash eu la doblaziun e pronunziash in silbas aczentuedas il vocal seimper:

1) *trat* (lung) u *liquid* avant ün seimpel *b*, *d*, *g*, *j*, *l*, *r*, *v*: *gob*, *led*, *peja*, *mel*, *amar*, *sclav*,

2) *slass* avant ün seimpel *c*, *f*, *m*, *n*, *p*, *q*, *t*, *z*, *th*: *bloc*, *bofa*, *clam*, *mama*, *pan* (Tuch), *slop*, *tet*, *flota*, *piza*, *caz*, *lath*, *botha*;

3) *bod slass*, *bod trat*; *bod liquid* avant *ch*, *sh*, *st*, *sp*. Inü avant ils consonants sub 1) il vocal ho dad èsser pronunzio slass, vein el

doto cul *aczent grav*: nàr, guèra, bèl, schèla. Sha il vocal avant ils consonants sub 2) ho dad esser pronunzio trat, shi vein el furni cul *aczent zircumflex*: vòta (volta), tût, têma (Aufgabe).

Per indicer be l' *aczentuaziun* d' üna silba am serv del *aczent güz*: rápid, débel.

s avant ün consonant, sh' el nun fo part dela silba antezedainta (cus-drin, fraus-la), vein pronunzio adüna squitho: slanth, sbasser, snàra, smach.

Leva thiera scu vel invilupa gaud e cultüra.

Nus, con bastuns da turist stabels con punta d' athel,
E cun bisachas d' chüram, implidas cun tuot il bsögneivel,

Vers il munt designo legers piglietans camin.

Eu cun ardur da giuven slantheit il pe per la penda;

Ma il meister prudeint: «Modera», dshet el, il pass!

Quèl chi river vol in aut imsür' ed imsüri distanza,

Peisi impachs ed intops, stüdgi il *cur* ed il *cu*,

Spargni e forza e fled affin ch' alla prova suprema

Possa nun manci als gniervs, ne la fermeza al cor.

Leintamein ascendetans intant cha l' Ost as selariva:

Eos cun maun röso impurplet l' horizonz,

Tel cha la neiv eterna de nossas thimas eternas,

Scu 's vergugnant de ses sblech, vo s' incothind da reflex.

Uossa la guida proveta sur orends prezipizis,

Suot a spelms turagiants aut alla volta del thel,

Tras crapusa semda e streta thernet sia via,

Cautamein evitand glera e craps seminos.

Eu imitet l' exeimpel, però cun suczess mein felizi:

Fand ün pass da sbado bloc ün po luoch eu sapet:

Sco ün Des il volet, am salvet tremblant in bilantha,

Mo la pedra, tût l' ir, toma tunand nel cavuol:

Ed ün füm da pulvrins, ses atoms, faun treischa nel ajer.

Cau e cor da giuvno veinsha dalun il spavent:

Plein da brama d' mirer cun sens plü calms tel spectacul.

Lanth ün auter crapun, mir sün ses sagls e ses sauts

Or am curvand sur l' abiss: «Incaut!» am retira ma guida —

«Oh, nun sas ch' al abiss s' offra in grat olocaust

Quèl petulant chi'l sfida cun ögl ed act temerari?

Gira dalöng l'inguord, larg prezipizi *passiun!*

Autramein, scu il crap, prima rodlas e zieva,

Sfrantunand at sbügnand, crodas da grip tū in grip;

Speisa pineda per corvs e preja per vuolps e per eivlas,

Massa infuorma alfin batas, peis mort, mort sül fuond!»,

Uoss'aszendetans ün muot chi sur la valeda s'avanza;

Lo dala mangla ün süers ed ün bacun or dal sach

Pro ün mivlin da repaus ans refizietan las forzas

Al viedi stentus fin sülla thima del suom.

L'uond'argentina del lej, del flüm, il verd della spuonda,

Er l'idilic löet pausan suot nüvel alvith,

Steis in uondas sur uondas scu mer sfugno dal orizi,

Surturagio da grips zircumbatis da frantur.

Thertas fuormas bizàras, figüras cambiantas adüna

S'alvan trescantas in aut, smüthan cun bisa dal Nord.

Mir! uossa croda dal Ost il raz del solagl sülla massa

Ed as reflecta scompost, fract dad atom in atom,

Brìla in mili e mili nüanzas del prisma:

Flüm dad aur rösanto dveinta quèl strät undagiant,

D'arcs in thel surpunto, ruots e confus l'ün nel auter:

Föbus, tū vegl föhist, fetas tas caussas per bein!

Uossa s'inz'è s'allargia la massa brilant'è confusa,

Smütha, catheda dal vent nordic, invers l'horizont.

Nus er cun novas forzas piglietans la via stentusa

Sü tras gineiver zetlus, gniv protectur als uthlins,

Tras il bruoch parassit chi sdrüg'al muvel il pascul.

L'oreis da munt incuntreins, l'arnica, schüd als plajos,

Er l'amara genziauna chi fo las rishs tant poteintas,

Basa als guots prezius, stomireconborants.

L'ümla iv'er s'presheinta cun föglia finina, frunzleda:

Manch s'tiglin e ninant porta coruna in alv.

Èco per quant cha port'ögl la simpatica rösa alpina

Müda in camps flureints, spessa, frusher sper frusher,

Gandas e landas sulas e grev'è sassèla desertas.

Ve, tū plü bèla del üert, trun at sarò mes capè!

Vezas sün grip lo sporsheint la regina dels pizs, l'alvetema,

D'innozenz' il simbol, d'olma inszieinta de fraud?

Quant am plashess da't fer mia, tū nàta da glath e da dshieta!

Ma il passashi pro te eis collio cun quäl risch,

«Vo pür», dshet il bün meister, «elegia la pür, la flurina!

Per il nöbel, il bèl, l'hom spretha prieveles e steints».

In ün sulet mazin colliesh las duos zartas plantinas:

Pür', innozeint' amur, giuven, t'infita tant bein!

Alveternas, rösalpinas,
Figlias de noss munts plü auts,
Tant ümilas e zartinas,
Seinz'aguagl furant u spinas,
Zeivras dad invilg' e fraud!

Eis nel spelm orenda fessa?
Spert cureis vus per l'orner
Culla grazia vossa stessa;
Sülla nüda pedra svessa
As planteivas pèr a pèr.

Sha la sor, oh rösalpina!
Nun vol szender plü ingio,
Tü suplescha la tmüthina,
E la spuonda muntanina
Müda in zardin röso!

Sha la sor, oh alveterna!
Nun po reiver plü insü,
Da suleta tü coverna
Er sporshenza plü externa,
Grip plü aut infita tü!

Sha l'ingrat avar dumanda:
Quel eis voss' ütilited?
Respundè 'l: Orner la ganda
E la trista, düra landa,
T'allegrer er cun belted!

L'occasiun del momeint clamet quistas nôtas intant cha

Vers ün cuvel vizin nus revolvets il pass.

L'ögl del grand practic, el spia contin ed observa,

Part per buonder innât, part er per seit da saveir.

«Guarda, nel raz matinel sülla plata lo as solaglia.

Inanelo a spirel, traditurissem serpeint!

Lingia neirä sül döss, a zic-zac, dal piz dela cua,

Or fin al cau scaglio, flancs poi cun tacels neriths,

Classifichan il verm per veira vipra muntauna.»

Brama da veir e saveir tizia da 'm fer plü vizin:

Pass plü aut e dastrush svagliet l'etern suspectusa;

Vevas l'ögliet flamagiant ira e guost per il mel?

Ödi a mort, implacabel, spüda la lingua furceda;

Ed il culöz scufla sbuorfla spür fel e velen!

«Èl' as preper' al slanth! Inavos, retina, retina 't!

Cò nel' auta region eis quist serpeint fich privlus!»

Gia aveiv' eu in maun slanthand la pedra ozeda

Per accraper il perfid noss inimih ab etern.

«Lasha 'l in pash, il verm! Consümi sa ira maligna,

Rabg' e furur in se svess; sbuorfla ses tössi mortel

Cunter muoschas molestas, mürs e ruzlaunas magliedras,

Verm e bagliöls e grils, raunas e guochs e zalips.

Dal creeder divin la natüra füt talmein regleda,

Cha, per la vivificer, belma nudreshi malam.

Tegna 't dalöng dalas vipras d'ogni spezia e raza!

Mo sha sto esser combat, fo cha tel seii viril:

Sfracca cul prim cuolp il cau, evitand cha èla, ferida;

Fori cul deint velenus, mort infiltrand, il calcagn.»

Nus giretaus. Sur nus nel èter serein e balsamic

Eivla reela stendet vanas posseintas a plaun.

Dì 'm, a che tenda il' reg dela gripa? Il zireul elastic

De ses girs majestus, el as restreinsha sü sü.

«Cu am trembla il cor per la paupra muntanelina

Chi, thüvland sün quel bloc, fo ses aröv da damaun:

Stant cha cor da tiran, el eis pervers per natüra,

E nel martiri del prus anfl' il pervers ses dalet.»»

Ma ün Des buntadeivel al' innozenza per arma

Det el il presentimeint: fibras surfinas nel cor,

Quelas, plü bod cu ils sens, ingiovinan v'shinanza impüra:

E la beschina in bsögn fet dela tauna castè.

Majested sün conquista cum *vöd* maun nun as retina:

Sha sparit l'objectiv, ün therçarò ün compens:

Rápid scu friz'or d'baleister u pedra dal aut gio slantheda

Sfend' èla l'ajer caland, volv' e remunta in sü:

Mira! intuorn il picel dorò, s'contraend, s'instortiglian

Cua e corp dela serp nelas extremas doluors. —

Mort nel lontaun eis il sun de melodicass schèlas alpinas,

Ed immütì il cant del spensero pasturet;

Plü nun s'aud' ils uthlins e nemein il crathler dela crathla :

Nel reginam dela mort per'ans dad esser intros.
Ma d'indandet ün thüvel agüz culpesha l'uraglia,
Poi ün sboföz e curöz ed ün confus tramplinem;
Sülla creista sper nus, sco fulmen, apper' e sparesha
Tröp da legers camuoths, recomparesh' in ün trat
Lo al süsuom dela bleis' e stulesha da cau sur la gripa.
Slantha 't, corpin slantho! pè, tü alo, vola pür!
Animalets amabels, godè vossa pash actuela,
Sgürs, protegis dala seiv, quela la ledsh' as rizet.
Ah, pür mem' eis dastrush il temp a vus tant oribel,
Grim portatur da mort, d'plejas d'immensa dolor!
Quèl temerari figl del' Helvezia nun vol arcognuoshier
Cha vus vivificeis spelms e glathers e suldüms;
Spretha, l'ingüst, in vus la medem' amur indomabla
Per liberted e pel munts, quel' ad el sves fo superb.
Üna forz' innomnabla il tira davos voss vestizi;
Culla passiva del gat gir el intuorn voss revir;
E sha pedra rodlanta u vent propizi s'avvisa,
S'slanth el a vus davos, ora sur fessas e grips;
Via pel spelm oribel, sur cavulezas girantas.
Cata il truoch la passiuon orva del assorvento;
Sü per grevas e gandas vo la catha sulvedia;
Gio pel vadret startaglio s' catha il sagl ziev' al svol;
E sha natür' a natüra forsa hoz nun succuomba,
Succumberò 'la damaun thert al ingan u all'art. —
Nus avanzetans. La ganda il pass ans contenda,
Bloc sün bloc addössand, aut turagiant bastiu.
«Guard' a munt, vers il piz, il vaun observas tutuossa.
Quel quista massa, ün temp grip collio, occupet.
Qua filtranta talmein las commissüras lamgiava,
Cha la gravitaziun l'adhesiuon superet:
Scrosh oribel rebomba ed ün fracash rotulant — la
Fopa cavuola s'implit d'mili e mili frantüms!
«Alla materia zirculáziun eternela!»
Clam' ün uorden etern — cò and admiras l'effect.
Larmas d'cordöli però acò non fluitan sün tömbel
D'suoteros padernuors, figls u amihs ed aveirs;
Queista volta l'esser dels plants, quitos e dels sömis
Dan nun sofrit dal combat tranter ils orvs elemeints.

Èco las bluotas pedras expostas a tuot las tempestas;
Plövgia, solagl e vent müdan cun neiv e cun glath;
D' impressiuns contrarias er il granit as reseinta:
Plaun, insensibelmein s' alvan atoms dals atoms;
Croda la plövgia, guots conflueshan cun guots e trashinäu
Quèls chi s' haun liberos or dal contact dels confrers,
Vers l' ovelet, nel ovel, chi tras cateractas schimantas,
Tras barbuogls zirculants, eint in ses cuors furius,
Port' ils incunter l' ignòt futur ed imperscrutabel,
Vers il destin che 'ls serbet cas u combinaziun.
Mili miliera da seculs teintan cun tuota lur possa
Da resplaner il convex e dad implir il concav .
Chi mama tèra creet in momeints da döglias internas
Tras ils convuls plü extremis d' òridas contracziuns.» —
Nus surmuntetans nel löh plü adat. Davant nus s' extenda,
Fus in moden grandius gio dala thim' il vadret.
«Eu 't salüd, vegl amih, dala fatha cler-splendureinta!
Già l' infantin inszieint quantas mè voltas ses sguard,
Combel da brama langueinta, sü vers te adozet el!
Hoz alfin, di fortüno! hoz mes giavüsh s' accomplit.»
Ed il pe, shabein stangel, l' ardur del cor segundesha,
S' inoltrand resolut sü per quèl glath replendeint.
Ferma 't! Oh giuventüm adüna cul cau nelas nùvlas,
Seguas cun slanth ideel l' exterior seductur,
Piglias suvenz per vardet l' inganeivla e faus' apparenza,
Spreddhas il practic reel, clomas prudenza vilted!
Creia 'm, suvenz tradimeint s' coverna cun fatha ricinta,
Ed azupeda nel calsh puonsha la vespra tes maun.
Tegn' in mastrinas, oh giuven, e fermas, tes entusiasem,
Guarda, prima d' agir, sh' el as appauza sül sögl;
Ed al *net* be, al *pür*, covesha las flamas santissimas
De tes cor cothen d' föh — quèl nun ho illusiun.
Mira il bèl glather chi glüsha e splenda e brila!
S' auza, il vzand, il cor d' ogni consvizer dabein.
Ma sh' el füss esser senso, e bricha be massa amorfa,
Tatha da faus ün al dass', d' simuladur fich perfid:
Seu l' aragn chi tessa da push' a pusha la fila
Insidiusa, furmand reits per claper il muschüm,
Stend' el ün strät ligerin da neiv sur rimas profuondas.
Pauper il miser mortel, seinza suspect lo passant!

Schüra not in ün trat e zofel glathand il artheivan :

Seinza remmissiun eis el surdo alla mort.

Dì 'm che 't güda l'arbater de tia membra robusta?

Mauns nun catan, ne pes, ferm in pareits da grauit.

Miser! gia eir' eis il brath e la camba amarva

Auz il temp, ed il cor s'placha s'ardand al destin.

L'agordanza però, amo limpida, vola e vola

Vi sur il lej argentin vers ses aclaun tant amo.

El remira l'ameda spuonda, la val solagлива,

S'fixa sül tet patern, sur il zardin, il talvo,

Eintra in queida camana, nela stüveta coutheinta,

Sporsha l'ultim salüd lo a quèls cars rëunis :

E la dolor del comio restreinsha il cor scu la granfla,

Squitha dal ögl mez sero, tranter palpevras da smort,

Üna unica larma, l'extrem efflùx da cordöli,

(Perl' inquaglieda subit sün quèla fatha da glath:)

Poi la realited as transforma in sömis fantastics,

Fin cha ün angel — la mort — stenda sas vanas sur el.

«Meister», dshet eu, «il cor m'eis commoss dal requint tes
sensibel;

Dì 'm, do que möd d'eviter prieveles oribels shi zuond?»

«Nuot plü rest'impossibel al gèni del simel a Des! el

Ferma il munt ruvinant, guida l'erante straglùsh,

Segna via prefixa al cuors de lavina seroshanta,

Doma l'uonda del mer, dom' il torent strepitus.

Er la sgrischur del vadret ho pers per el il temibel:

Nus ans fereins ils stivels slass cun scarpèlas d'athel,

Zircumlieins colla sua, minchün ad ün piz, nossas vitas:

Eu at prezederò, segua tü, nun tant dastrush:

E sha sventüra voless cha ün de nus tom'e sprofuondi,

U lo süsuom al stip slishi e rod' al cavuol,

L'auter sarò pel sustegner, possibelmein pel salver, — o

Pür per divider cun el mort e sventüra da frer.

Tuots per ün, ün per tuots eis nossa devisa antica,

Tant sül camp da combat scu in tuots prieveles e steints.»

Seinza fadia bricha, ma seinza sfortün'arrivetans

Sü, sül plü aut del piz, stangels e pür satisfacts.

Miraviglius effect prodüa quist ajer balsamic;
S'auza plü aut il pet, spira plü liber il fled,
Ed il cor as slargia da streinsher il tuot culla bratha,
Seinta, commoss, plü dastrush l'esser e tesser divin:
Cò nel teimpel furmo dala volta zelesta, pozedà
Sün pilasters d'granit, fo'l ses aröv seinza pleds:

Bap etern, factur del tuot,
Olma del complex creò,
Tü es glüm, tü es vardet!
Spanda da ta clarited
Er ün raz a maun slargio
Sur il miser muond corruot!

Fo'l intrer daprim nel cor
Attaco be al reel
Bein palpabel e terein:
Ch'el cognuoshi quant serein
Sei' il muond del ideel
E plü rich cu gem'ed or!

Fo'l intrer nel cor turblo
Da passius bod seinza frein,
Desideris seinza fin:
Ch'el rescleri ses camin
Ed infuond' al pauper sein
Dultha pash e paus prüvo!

Fo'l intrer nel cor culpus,
Rebelo a tèr' e thel,
Carg del cuolpas e misfacts:
Ch'el s'inrügli dels malacts,
Thüf d'ün ruojacor cotel
Da dvanter dacau bandus.

Fo'l intrer er in *mes* cor,
Tant surcombel da schürdüm
E furmo talmein pervers
Cha il pauper bön s'ho spers.
Tuots aveins dabsögn de glüm:
Fo'l intrer in *mincha* cor!

Pash sublima e dultha rëcintra nel cor alla vista
Del panorama grandius, disvilupo avant l'ögl.

Sgalva invilgia! ira sburflanta! scarnid' avarizia!
Ödi neir e mortel! inextinguibl' ambizium!
Tuotas vus potenzas d' infern chi l'olma tegneivas lieda:
Seu la pletha dal meil vus as mundavas dal cor.
Tü er, superbia grandera, chi sura mes simel m' alvetas,
Zeda e zessa dal göh: *superiur eis be Ün.*
Èco cha l'ögl, stanglanto dal remirer l' infinibel,
Vo therchand il contheint, gio s' abbassand nela val.
Lo, sco ün codesh aviert, s' extenda l' amabla valeda
Pompagiand nel plü rich vsti ch'èla mè indösset.
Verd eis el, da valüd, recamo cun fluors d' ogni spezia,
E guarnis ho 'l ils urs, cò plü in eler, lo in schür,
Cun elegantas franzlas de larshs, de shembers e zuondras:
Rösalpinas alfin substitueshan ils pizs.
L'En ed ils lejs haun l' aspect d' ün cordun da perlas glüsheintas,
Ed ils ovels gio dals grips peran tants nasters volants.
Lingia grisha, a stüertas, lia vshinanc' a vshinauca,
Baratand ils products d' ogni pajeis, d' ogni mer.
Dshema l' ishigl suot il peis de früta al Süd madüreda,
Suot ils products varios d' nordies mansters ed ingegns.
Ma per nus cò nel aut carozas, cavagls e ftürins da
Nüremberg, vivs arrivos, peran figüras e pops.
Er la baselgia spaziusa sumaglia a pithna plateroc,
Ed il clucher sperasü güst ad ün cejel da göh.
Tü er, superb hotel, chi albergas ils gasts a milieras,
Svess suot il brav telescop dveintas maseina d' aviöls;
L'highlif chi eintra e sorta presheinta ils drons, las reginas,
Quèls cargios cun faguots sun aviöls da lavur.
Uossa ils ögls as fixan sül tet patern microscopic,
Ed il conteimplan bein löng, pleins dad amur e dalet:
Tü albergas la mama dals ögls tant prus e pasheivels,
Tü il bap, il robust, rüver grander nel stratemp,
Tü ils fradgliunzs creshis in concordanza d' idejas;
Tegna tü, Des del' amur, seimper tes maun vi sur els!
Pauc dalöng il suom d' ün' outra casa as muossa,
Quela cun forza d' magnet tira mes sguard surasè.
Cha quèl esser chi's mova a möd de furniela sei' èla? —
Chi? — Oh, quèl nun as di, l' unic segret de mes cor. —
L'ögl, uossa horizonto, sü pel munt cunterpost as inauza
Vers las thimas d' granit, quelas lur pizs demantjns

Fichan cun eider da sfida sü vers la volta zelesta,
Affruntand dispectus tuot ils orizis del temp.
Tuot intuorn, intuorn, in zircul, ils munts, ils titanics,
Staun gradinos furmaud anfiteater vastus.
Szenas da vaglia presheint'ans la büna d'immensa exteisa,
Seii ch'Aurora il thel teinsh'in cargio carmesin;
Seii cha'l raz del solagl in gianèls da glath a miriedas
Bril'e rebrìli creand uondas ed uondas da glush,
Seii cha l'horizont cun nùvlas brünas s'inschüri,
E cha straglùsh sün straglùsh meti in flamas il thel,
Mentre cha'l tön del tun rebomba da piza a piza,
Imnathand sfracasher tuot il disteis univers;
Seii cha'l vent, ladrand per ils claus e las gulas oriblas,
Porti la brüscha in aut, tèra e thel inveland;
Sei alfin cha lavinas, clamedas dal scrosh de lavinas,
Munte consquassin e vòls quasi scu vögliia il vent.
Pür infuriè, elemeints! la piza, trembland er, sto slassa
Scu ils svizers antics in lur combats per lur drets.
Èco 'ls titans allingios in filas bod paralèlas,
Bod in ampels quadros, pronts in defeisa de nus.
Lo da Südvest a Nordost il batagliun del Bernina
Auza il prim bastiun cunter l'«afflùx inredeint».
Cò vers Nordost il superb Reticon culla lingia del Gügliia
Fuorma ün cuogn dispectus cunter l'«ostur arrogant».
Plü vers il Vest sto l'Adula cun contingent numerus, del
Quel ils posts plü extremis smüthan al ögl observant.
«Frers!» clam' il Tödi dal aut, ma divisiun fo reserva;
Ressistè intimurus, pronts portarons noss succuors!»
Mo dalöng, vers il Vest, s'elleva cun fatha seriusa
Il commandant suprem, l'alveaplino Finsterar. —
Eu voless da quist aut rover il Des de noss pövel:
«Bap, guidatur dels destins, salva 'ns dad ogn' aggressur!»
Eu voless exclamer con vush da tun quintuplichedas,
Ch'èl' arrivass'admonind fin a noss pizs plü extremis:
«Munts, vagliè sur voss svizers!» Poi voless cha quist clam il
Spelm repetess'al spelm, grip er a grip, muot a muot,
Ch'el ecogiass' nelas vals ad ogni svizra uraglia,
Inverti scu canòn: «Svizers, vagliè sur voss munts!»

Joh. Jaeger.